

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

יד.

עין משפט
נר מצוה

קב א מיי פ"ט מהל'
פסולי מוקדשין ה"ו:
קב ב ג מיי פ"ג מהל'
בן זמנה ג' ד:
קב ד מיי פ"ט מהל'
פסולי מוקדשין ה"ו:
קו ה מיי פ"ו מהללות
אבות הטומאה ה"ל א
סגנו עשין רמז:
קו ו מיי פ"ט מהללות
פסולי מוקדשין ה"ו:
פסולי מוקדשין ה"ו:
פסולי מוקדשין ה"ו:
פסולי מוקדשין ה"ו:
פסולי מוקדשין ה"ו:

תורה אור השלם

1. וְכִי יָבִיאוּ מִיָּמֶיךָ עַל יַדֵּךְ
וְנָפְלוּ מִבְּכֹלֶם עֲלֵינוּ שְׂטָא
הוּא לְבָבֵם: וַיִּקְרָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
לְשֵׁם הַיָּם הַזֶּה יְמֵי שְׂטָא:

רבינו הגאון (המשך)

נעשה הנוגע באב הטומאה
ולד ראשון, כי נגע באב
משוי ליה לוד שני, השתה
כי נגע בבשר הזה שהיה
ולד שני לא הוסיף לו
טומאה, ולד שני היה גם
ענה כשנגע בו הולד
הראשון נעשה ולד שני, מה
הוסיף לו דקנין במתני'
אצל שמואל ל טומאה
על טומאתו. ופירק רב
יהודה ולד דמתני' ולד שני
הוא ולד ראשון, וכן נאמר
נגע בבשר שתייה הולד
שלישי עשאו שני, הנה
הוסיף לו טומאה שני עתה
גיה ולד ראשון ועכשיו
נעשה שני. ואקשינן היך
הבשר שהוא אוכל איבא
אוכל כיוצא בו, והתני'
יכול יהא אוכל מטמא
אוכל, ת"ל וכי יתן מים על
ודע ונפל מבלתם עליו
טמא הוא לכם, הוא טמא
ואין עושה טמא כיוצא בו.
איןאח לאמן דאמר בחולין
היה עושה. ולמאן דאמר
בחולין ובתורתא נמי אין
עושה, אבל בקדשים עושה
איןאח כיוצא בה שפיר,
הני קדשים ניהו, אלא
לרבינא דאמר אפילו
קדשים נמי אין עושה אוכל
טמא כיוצא בו מן איבא
למימר, ופירק רב נחמן בר
יצחק מהא דתנן אין כלי
חורט מטמא חבירו אלא
במשקה, נטמא המשקה
דאיבא מטמא, הכא נמי כגון
דאיבא משקין בחדי האי
בשרא דמטמא הבשר
מחמת משקין, ונדחה.
אסיק דאין אוכל מטמא
אוכל מדאורייתא, ומתני'
דקנין בשר מטמא בשר
אחר מדרבנן.
מתני' הוסיף ר' עקיבא
מימיהם של כהנים כו',
ואקשינן מכדי שמן שנפסל
בטבול יום מאי הוא
שלישי, כי הטבול יום פוסל
ואינו מטמא, והשלישי
פוסל ואינו מטמא, התנן
בטהרות פ"ב הראשון
הושע שבתורומה טמאין
ומטמאין, שלישי פסול
ולא מטמא, ותנן בטבול
יום פ"ב המפקה של
תורומה והושע השטול של
חולין ונגע טבול יום
כמו שלישי, כדנעם ביה
בוה השמן הגר שנטמא
מטמא מת, שני הוא, כי הני
הוא ולד ראשון, והשמן
שנגע בנגע עושה ולד שני,
מאי קמ"ל ר' עקיבא
שלישי מותר לעשותו שני,
היינו דר' חנינא סגן
כהנים, ומוקי רב יהודה

שתי פרות היו חורשות. זירושלמי דייק ירושלים לא מקום שנהגו
זו שלא לעשות מלאכה כלומר סבירא הוא לכוון שם
איסור כיון שמתקבלין שם אף ממקומות שנהגו בהן איסור ומשני
תרומה וקדשים עושין כיוצא בהן.

פירש בקונטרס דפיק מקרא דחגי
אל הלחם ואל הנודל ו"לר"ת דמפרש
לקמן [ד.י.א.] או אל הנודל אור"י דנפקא
ליה מהבשר אשר יגע בכל טמא לא
יאלכ (ויקרא י') אפי' צוולב¹ ותרומה²
נפקא לן קוין דלא מנינו למימר
מקרא מלא דצר הכתוב דהא איכא
קדשים דעושין כיוצא בהן נוקי קרא
דדמי טפי³ דהיינו חולין⁴.

דאיבא משקין בהדי בשר. מכאן
מדקדק ריב"א⁵ דמשקין
מטמא בפחות מרביעית דסתם
משקין דבהדי בשר לית בהן רביעית
ולקמן (דף ק"ג) נמי אמרו גבי
מים אכל פחות מרביעית טמאים
והא דלמר צפרק אין מעמידין
(ע"ז דף ל"א) גבי יין נסך דמטמא
טומאת משקין רביעית ובפ"צ דגדה
(דף ע"ט) גבי דם הירוק וזכמה דזמין
אומר ריב"א דנפסול גייה איירי
דשיעורו רביעית כדלמר במעילה
צפרק קדשי מוצח (דף ק"ג) דכל
המשקים מטמאין לפסול הגוייה
רביעית⁶ ור"י מפרש דהא דענינה
לאו דאורייתא כגון סתם יין כותים
ודם הירוק דלפי' ביתר מרביעית
לא מטמא מדאורייתא אכל שאר
משקין מדאורייתא ככל שהוא ור"ת
אומר דמדאורייתא צנין רביעית
לטמא אחרים אכל מדרבנן מטמא
אחרים ככל שהוא ולפי' ז"ל דהשתא
לא מסיק דעמיה שאוכל יומא
אוכל אפילו מדרבנן מדאורייתא
לאוקמא צנין משקין ומרבנן ולא מוקי
כמסקנא דלכול משקין אוכל מדרבנן
וקפ גב דאין אוכל מטמא אוכל
אפילו מדרבנן⁷ מכל מקום משכחא
שלישי ע"י ע"ז ולזונה⁸ או על
ידי משקין דלכתי לא גזרו דכל
הפוסל את התרומה מטמא משקין
להיות מחלה⁹.

עם בשר משקין מיבעי ליה.
וא"ת אמאי לא פריך מאי
אירא שנטמא באב הטומאה אפי'
צראשון ושני נמי¹⁰ דפריך לקמן על
ר"ע וי"ל משום דרבי חנינא קאמר
מימיהם של כהנים משמע שמעולם
קך הוא אף קודם י"ח דצר דגזרו
דכל הפוסל התרומה מטמא משקין
להיות מחלה¹¹ דצפ"ק דשצת (דף
יד: ושם) מוקי האוכלין והכלים
שנטמאו במשקין במשקין הבאים
מחמת ידים ולפי' שגזרו לידים
פוסלין התרומה עושין המשקין שנגעו
בהן מחלה:

מאי קא משמע דן דרש"י בותר
לעשותו שני היינו הך. למי' אין אוכל מטמא אוכל מדאורייתא
לא פריך דלדידה הוסיף דמותר לעשות אף שני דאורייתא¹².
ואילו
:שפיר דמתני' בקדשים קיימי:
לא הוילא ממשמעו לא תרומה ולא קדשים אלא דצר שלם דיצר דאין אוכל מטמא אוכל לעולם וצוואת חגי טומאות דרבנן ניהו
וכבר נגזרו דלקמן [ז.] אכל דאורייתא לא מטמא אלא אוכל משקה ומשקה אוכל לקמן צפירקין (דף י"ב) יליף לה דאוכל מטמא משקה ומשקה
אוכל: דאיכא משקין בהדי בשר. כשנגע באב הטומאה היה משקה טופח עליה ונטמא עמה והוא אף המשקה ראשון וכשנשפך עדיין הוא
עליה ומטמא הבשר שנשרף עם זה מחמת המשקין ונעשה שלישי שני: מדרבנן מטמא. וקא מוספי ליה טומאה מדרבנן: מאי הוי שני.
דנר הוי ראשון: היינו הך. דר' חנינא דתרינא בהדי ומאי הוסיף ר"ע דמשמע דהוסיף עדות על עדות חידוש על חידוש:
בחלל

שמי פרום היו חורשות. אתו היום לקימן: זכר המשחה. הוא הך
הזימים: בתני' מימיהם של כהנים. הכא נקט לה משום סיפא
דקתני מדבריהן למדנו ששורפין תרומה כו': מלשורף אף הבשר
שנטמא צוולד הטומאה. שנגע בשר
וה"ל איהו שני ולא נמנעו מלשורפו
עם חמור ממנו ממני' שנגע באב
הטומאה דהואיל וקף זה הקל לשריפה
עומד לא חשו אס מטמאין אותו יותר
ממה שהי'. ובגמרא פריך מאי תוספת
טומאה איכא הלא גם בראשונה צוולד
טומאה נגע ועכשיו חזר ונגוע צוולד
הטומאה: מלהדליק שמן. של תרומה:
שנפסל בטבול יוס. והוא שלישי דטבול
יוס פוסל את התרומה מן המורה
ציצנות פרק הערל (דף ע"ה) מבבל
קודש לא תגעו¹³ ויולדת משטבלה לסוף
ימי טומאה עד מלאת ימי טהרה
שלה טבולת יוס ארוך היא שהרי
אינה ראוייה להציא כפרה עד יוס
שמונים ואחד אלמא לא הוי הערב
שמש דילה עד שקיעת המ' דשמוני':
בנר שנטמא בטמא מת. טמא מת
אב הטומא' הוא ומטמא כלים דכתיב
(מדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא
יטמא והנפש הנוגעת מטמאה עד
הערב צפרשת פרה גבי טומאת
מת אלמא טמא מת מטמא אדם
ועשאו הכתוב אב הטומאה כשרך
ונצילה שנטמאין אדם ולא כנוגע
בהן שאין מטמא אלא אוכלין ומשקין
דכתיב צרל"ה (ויקרא י"ב) כל אשר
צמוכו יטמא מכל האוכל אשר יאכל
אשר יבוא עליו מים יטמא וכל
משקה אשר ישתה ככל כלי יטמא
אלמא לא מקבל טומאה מן הכלי
שקיבל טומאה מן השך אלא אוכל
ומשקה צנבד ולא אדם וכלים והאי
נר הוי ראשון ועכשיו יש כאן תוספת
טומאה שמתחלה היה שמן זה שלישי
וחזר ונעשה שני ע"י הנר דהואיל ויש
טומאה עליו לא מישיקין ליה ונותת
להוסיף צידים: מדבריהן למדנו
ששורפין תרומה טהרה עם הטמא

הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ה
ג"ל. וי"ל דגוייה
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ה
ג"ל. וי"ל דגוייה
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.

נר הוי ראשון ועכשיו יש כאן תוספת
טומאה שמתחלה היה שמן זה שלישי
וחזר ונעשה שני ע"י הנר דהואיל ויש
טומאה עליו לא מישיקין ליה ונותת
להוסיף צידים: מדבריהן למדנו
ששורפין תרומה טהרה עם הטמא
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ה
ג"ל. וי"ל דגוייה
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ה
ג"ל. וי"ל דגוייה
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.

הוא. מתחלה היה שני ועדיין שני
הוא: מלה צוולד וולד עסקינן.
האי צוולד הטומאה דקתני מתני'
וולד וולד קאמר דהיינו שני ובשר
שנגע בו היה שלישי וכי הדר שרפי
ליה בהדי בשר שנטמא באב הטומאה
שהוא ראשון חזר ונעשה שלישי זה שני: והא הוי אוכל מטמא
אוכל וכוון דאין מטמא ליה מאי תוספת איכא: וואין עושה
כיוצא בו. ולכן מטמא אוכל כיוצא בו: הוא טמא. משמע
מיעוטא: אכל תרומה וקדשים עושה כיוצא בה. דלפינן מנבואת חגי יחזקאל
אין אוכל מטמא אלא דצר שלם דיצר דאין אוכל מטמא אוכל לעולם וצוואת חגי טומאות דרבנן ניהו
וכבר נגזרו דלקמן [ז.] אכל דאורייתא לא מטמא אלא אוכל משקה ומשקה אוכל לקמן צפירקין (דף י"ב) יליף לה דאוכל מטמא משקה ומשקה
אוכל: דאיכא משקין בהדי בשר. כשנגע באב הטומאה היה משקה טופח עליה ונטמא עמה והוא אף המשקה ראשון וכשנשפך עדיין הוא
עליה ומטמא הבשר שנשרף עם זה מחמת המשקין ונעשה שלישי שני: מדרבנן מטמא. וקא מוספי ליה טומאה מדרבנן: מאי הוי שני.
דנר הוי ראשון: היינו הך. דר' חנינא דתרינא בהדי ומאי הוסיף ר"ע דמשמע דהוסיף עדות על עדות חידוש על חידוש:
בחלל

נתיא אבא שאול אומר,
היו פרות היו חורשות בהר
המשחה כו'. מתני' אמר
רבי חנינא סגן הכהנים
מימיהם של כהנים לא
נמנעו מלשורף הבשר
שנטמא בטבול הטומאה עם
הבשר שנטמא באב
הטומאה כו'. נקוט האי
כללא בידך השרץ כיוצא
בו הוא אב הטומאה, כותנן
אבות הטומאה השרץ
ואקשינן אב הטומאה בולד
ושכתב ודע שמתא בולד
הנוגע בהן נקרא ולד
ראשון, והנוגע בולד
ראשון נקרא ולד שני,
הנוגע בולד שני נקרא ולד
שלישי, ואקשינן אמתי'
מכדי בשר שנטמא בולד
הטומאה ולד שני הוא, כי
שרץ ליה בהדי בשר
שנטמא באב הטומאה הלא

א) עדות פ"ב [מ"א],
ב) ג"ז א, ג) [עס מי
ר"ש"ל] ד) ויקרא י"ב,
ה) [ז' לחי ד"ה הו"א],
ו) ועי' מוס' עירובין כ"ט.
ז) ד"ה היה אוכל ומי יומא
ח) ד"ה וזליה ונתולין פו:
ט) ד"ה כל משקה וכתיבת
יג: ד"ה [חלב], ו) ועי'
דש"י ד"ה אכל,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה האיבא,
דמשקין מטמא בפחות
מריבועית ב"ל. מי נשי'
לקמן דף ע"ג ד"ה אכל
לית כהו רביעית:

מוסף תוספות

א. שהלחם מטמא נודר.
מוס' שאלן. ב. (ד.י.א.)
טמא מיקרי. שם. ג. אין
להאי פ"י בין לפרש"י. שם.
ד. ג"ל. בהש"י טפי. מי
הק"ן. ה. ג"ל. החותמת
ליה וכו' לכל הפחות שאינו
יכולים להעמידו. מוס'
ר"פ. ו. אכל לענין לטמא
אחרים בין דאורייתא בין
דרבנן סגי ליה בכל שהוא.
ז. ג"ל. ותימא בין
דאין אוכל מטמא אוכל
אפי' מדרבנן, לא משכחת
שלישי אלא ע"י משקין,
כגון משקה אוכל ואוכל
משקה, והנך דאורייתא
אחרונים ראשונים שהיו
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.
סוגיה הגמ' לקמן ע"ה
ג"ל. וי"ל דגוייה
דכל הפוסל את התרומה
מטמא משקין להיות
תחילה (פיר פ"ח הל' ח)
מוס' הלא' ש. כדמפרש
ר"ת לקמן על רביעי
בקודש (י"ט). שם.
[ד.י.א.] נהנה מן הכהנים,
במיר' תונת סגן הכהנים,
שהיא א' מ"ה דבר דגזרו
ב"שוב"ה שם. דתנן ג' דגוייה
הפוסל את התרומה מטמא
משקין להיות מחלה.

רבינו הגאון

נתיא אבא שאול אומר,
היו פרות היו חורשות בהר
המשחה כו'. מתני' אמר
רבי חנינא סגן הכהנים
מימיהם של כהנים לא
נמנעו מלשורף הבשר
שנטמא בטבול הטומאה עם
הבשר שנטמא באב
הטומאה כו'. נקוט האי
כללא בידך השרץ כיוצא
בו הוא אב הטומאה, כותנן
אבות הטומאה השרץ
ואקשינן אב הטומאה בולד
ושכתב ודע שמתא בולד
הנוגע בהן נקרא ולד
ראשון, והנוגע בולד
ראשון נקרא ולד שני,
הנוגע בולד שני נקרא ולד
שלישי, ואקשינן אמתי'
מכדי בשר שנטמא בולד
הטומאה ולד שני הוא, כי
שרץ ליה בהדי בשר
שנטמא באב הטומאה הלא